

13.02.24
Укр.літ

Клас: 9-А,Б
Вч.: Харенко Ю.А.

**Оглядове
вивчення
історичної теми
у творчості
Кобзаря. Вісь
неперервності
історичного часу**

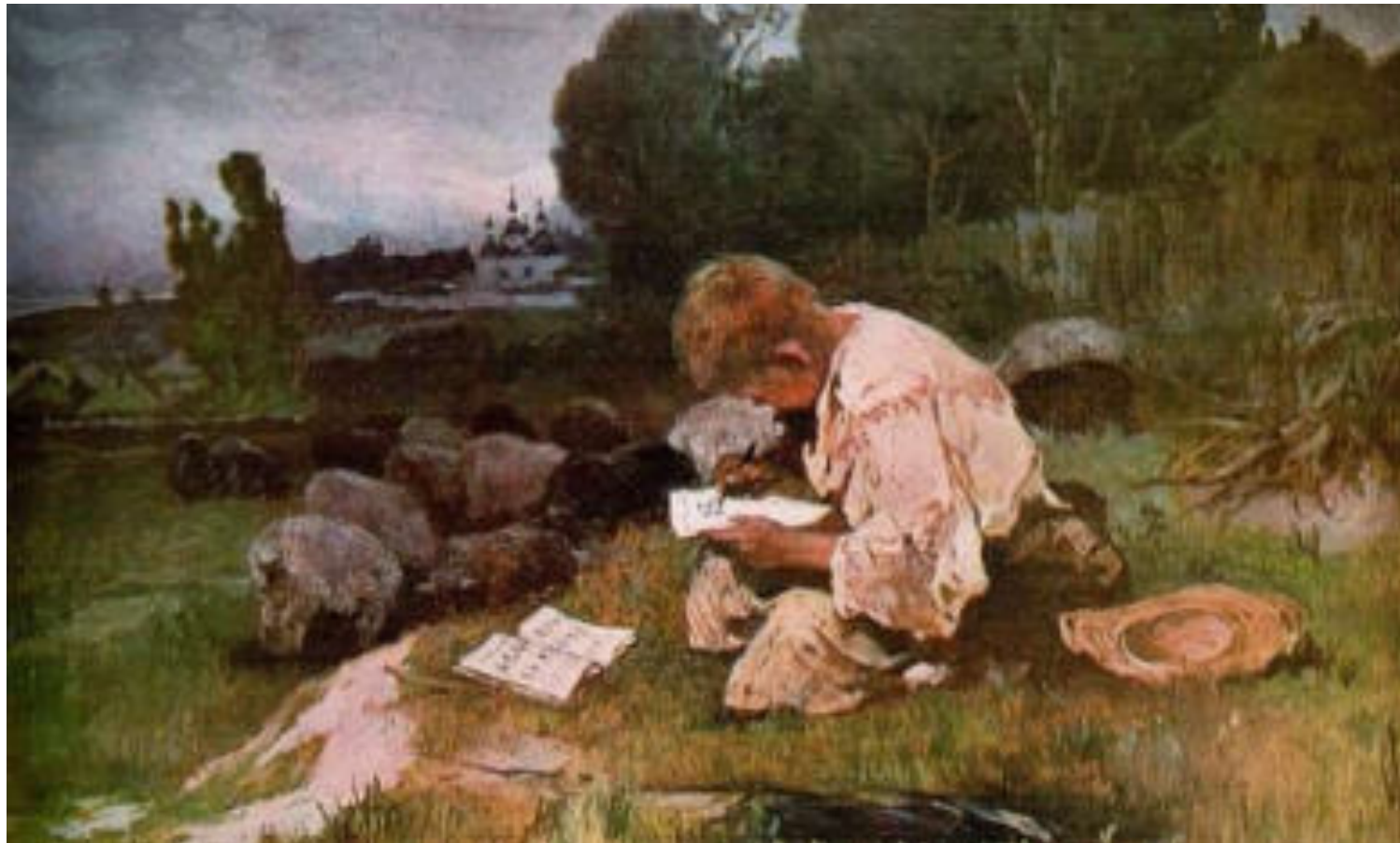

Сьогодні на уроці ви

- ПОЗНАЙОМИТЕСЬ ІЗ ТВОРОМ РАННЬОГО ПЕРІОДУ – ПОСЛАННЯМ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА «ДО ОСНОВ'ЯНЕНКА»;
- ДІЗНАЄТЕСЬ ІСТОРІЮ НАПИСАННЯ ТВОРУ;
- ДІЗНАЄТЕСЬ, ЩО ТАКЕ «ПОСЛАННЯ» ЯК ЖАНР ЛІТЕРАТУРИ, ЯКІ ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ;
- ВИСЛОВИТЕ ВЛАСНУ ДУМКУ З ПРИВОДУ ЗМІСТУ ПОСЛАННЯ ДО ОСНОВ'ЯНЕНКА», ЇЇ ЗНАЧЕННЯ У ТВОРЧОСТІ ШЕВЧЕНКА ТА УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ.

Яке село Т. Шевченко вважав своєю батьківщиною?

МОРИНЦІ

Який соціальний стан мав Тарас в дитячі роки?

КРИПАК

Захоплення Тараса в дитинстві...

МАЛЮВАННЯ

**Ім'я художника, який написав
портрет, щоб викупити Шевченка?**

КАРЛ БРЮЛЛОВ

Кого зобразив Брюллов на картині?

Василь Жуковський

Сума викупу Тараса з кріпацтва...

2500 РУБЛІВ

Де похований Т.Г. Шевченко?

Канів, Чернеча гора

Твори Шевченка
ніколи не бувають
прочитаними до
кінця...

Як думаєте, чому?

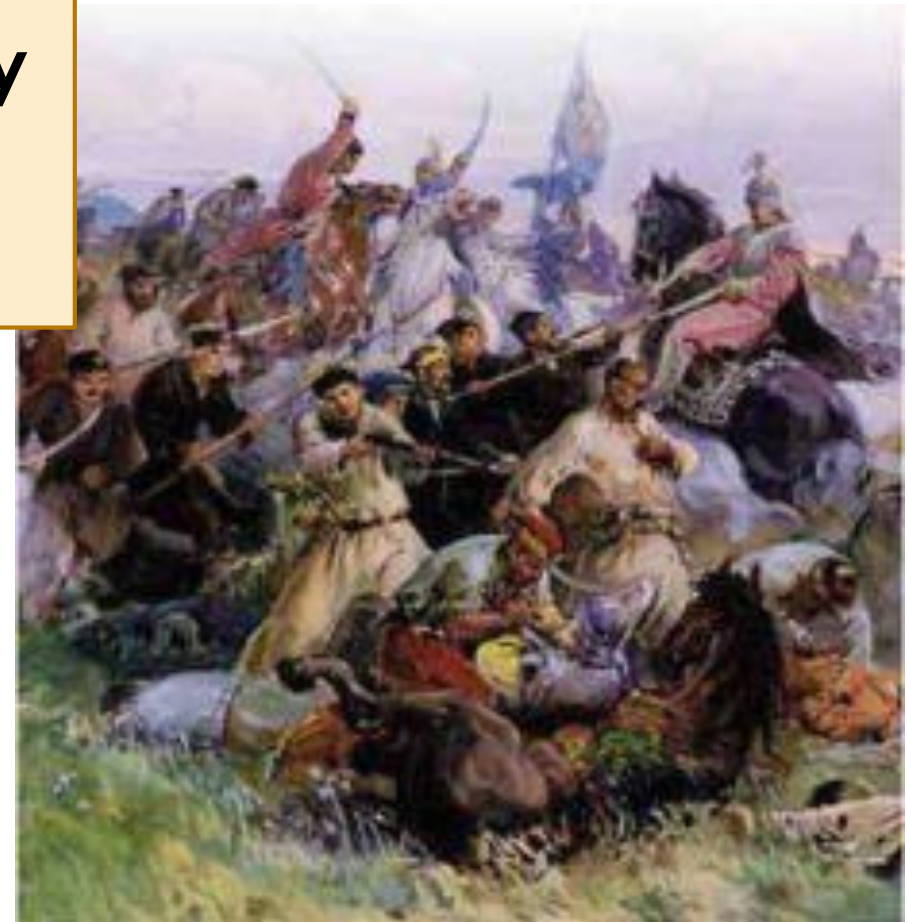
Після викупу Шевченка охопило творче піднесення

«Тарасова ніч»

В основі – історична подія: перемога козаків над військом польської шляхти у 1630 році під Переяславом.

Це історична пісня про далеке героїчне минуле, про перемогу козаків під проводом Трясила над ворогом.

Протягом 1838-1840 рр. Шевченко пише ще твори...

Шевченко закликає українців
«тієї слави козацької» повік не
забути й гартувати себе до
боротьби проти сучасних орд
колонізаторів, отих «поганців»,
що запанували над «дітьми
козацькими»

Письменник викриває тих, хто знищив
гетьманщину – форму правління
української державності

Шевченко виступає як народний поет, творчість якого відбиває погляди, думки й переживання народних мас і органічно зв'язана з фольклором.

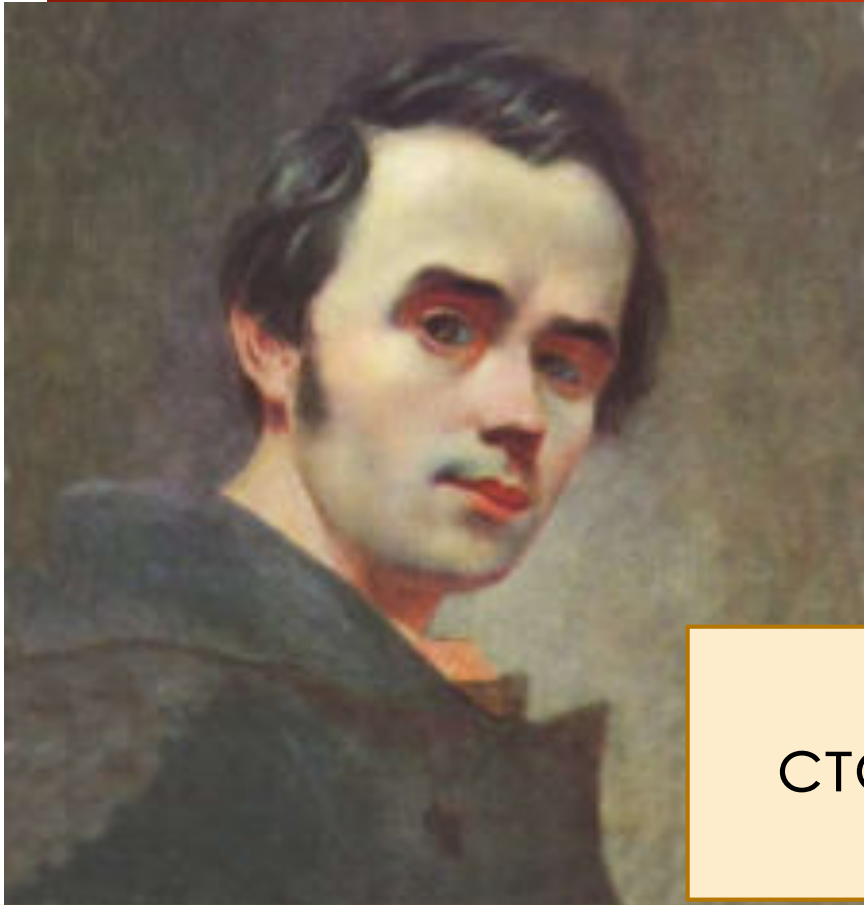

Вірш «До Основ'яненка»

**У час написання цього вірша
Тарасові Григоровичу було 25
років і він тільки-но почав свій
творчий шлях**

Вірш «До Основ'яненка»

**Шевченко вболіває над долею
сучасної йому України,
поневоленої царатом**

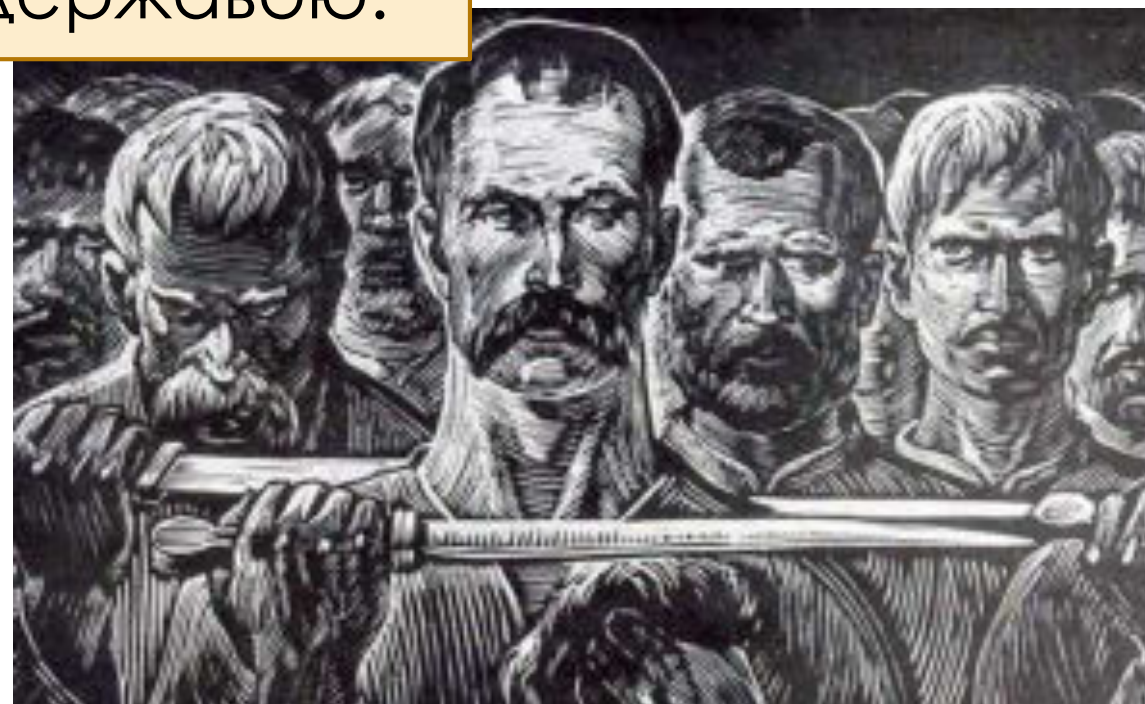
Тема: відтворення спогадів поета про
старожитню Україну, запорозьке козацтво,
колишню славу рідного краю

Ідея: висловлення прохання до Основ'яненка зображувати у своїх
творах минуле Батьківщини, Запорозьку Січ, що мало велике
значення для пробудження національної свідомості українців.

Вірш «До Основ'яненка»

Основна думка: Шевченко прагне викликати інтерес земляків до героїчного минулого рідного краю, переконати їх, що Україна знову може стати самостійною державою.

Гайдама́ки — самоназва народних повстанців на Правобережній Україні, що залишалася до кінця XVIII століття під владою Речі Посполитої.

Протягом 18 ст. майже
безперервно тривали повстання
українського народу проти
польсько-шляхетського гніту

Основною силою в цих
повстаннях було українське
селянство, козаки та міщани.
Повстанців називали
гайдамаками.

Вони нападали на шляхетські
маєтки, руйнували їх, убивали
панів, відплачуючи за численні
заподіяні народові кривди

У травні 1768 р. повстання спалахнуло на Черкащині і швидко поширилося на Смілянщину, Корсунь, Канів, Чигирин.

Керував повстанням енергійний, здібний і відважний Максим Залізняк, син селянина з села Ведмедівки на Чигиринщині.

У кінці травня 1768 року загони М. Залізняка вирушили на Умань. Переляканий Потоцький послав назустріч гайдамакам значну частину свого війська – загони надвірних козаків.

Але сотник Іван Гонта, який очолював загони Потоцького, перейшов із козаками на бік повстанців.

Це значно полегшило боротьбу і військо Залізняка і Гонти взяло Умань і розправилося зі шляхтою. Повстання швидко охопило західноукраїнські землі

Поема «Гайдамаки»

Тема: боротьба українського народу проти польсько-шляхетського панування в Україні, змалювання широкої картини народного повстання 1768 р. під назвою Коліївщина на чолі з Максимом Залізняком та Іваном Гонтою.

Ідея: звеличення національно-визвольного руху України та його героїв — лицарів Коліївщини; тверда віра в безсмертя українського народу, у його краще майбутнє; заклик до припинення соціального і національного гніту, до єднання слов'янських народів.

Домашнє завдання

Прочитати поему Тараса
Григоровича Шевченка
**«Сон» («У всякого своя
доля...»)**